

Med učiteljstvom naj se razvija ljubezen do naroda.

Vi sami gospodo, pozvani ste da među učiteljima razvijate ljubav za radom. U Češkoj se ne da ni zamisliti da deca ostanu sama sebi bez nastavnika kao što to kod nas biva. Mi gradimo narod.

Učitelji so prvi stan. — Učitelj ne sme biti preganjan.

Učitelji su — po mom mišljenju — prvi stalež. Ali oni prema tome moraju biti i nagrađeni i poštovani. Da mu se omogući materijalan položaj i ugled u društvu. Ne poštovanje učitelja to je zločin. Učitelj ne sme biti gonjen.

Narod spoštuje svojo inteligenciju, če ga razume in se ji ne odtužuje.

Kao što se pop u srednjem veku nije smeo videti gonjen i zlostavljan, tako u modernim demokratskim državama mora biti poštovan i ličnost učitelja. Pop i učitelj moraju biti neprikosnoveni. Narod poštuje svoju inteligenciju samo kada ona ume da mu se približi, i da ga razume. Sve što imam dobio sam svojim trudom i voljom da završim u dušu naroda i da u njemu nađem odziva. Narod u učitelju traži i karakter i inteligenciju. To dvoje su nerazdvojni.

Gleda premeštanja, se morajo popraviti krivice.

Što se tiče premeštanja učitelja g. Ministar izjavljuje: da ovo što je učinjeno i u koliko još bude pomeranja čini se u nameri da se ranije učinjene pogreške isprave — da se što je najnužnije repara. Šire premeštanje i gonjenja neće apsolutno biti a naročito ne u toku godine.

Službena doba za učiteljstvo.

G. Vlada Petrović primećuje da je Učiteljstvo oštećeno zakonom o dvanaestinašama što mu je rok službovanja popet na 35 god. pa moli g. Ministra da ne dozvoli da mu se prilikom svakog rešavanja o dvanaestinašama oduzima jedno po jedno stečeno pravo.

G. Ministar izlaže finansijske teškoće pa veli da za sada nije moglo biti drukčije. Sva su Ministarstva izišla sa smanjenim budžetima pa i Min. Prosvete. Ali obećava da će sve učiniti da se osnov. školi pokloni sva pažnja.

Za šole se mora votirati od države 500 milijonov.

Veli da je sada votirano svega tri stotina milijona za osnov. škole a ja vam velim da čemo mi tražiti pet stotina milijona za njihovo podizanje.

Vi morate biti na prvem mestu, a ne birokratizirati se.

Vi morate biti na prvom mestu, to je princip demokratije, ali zato vi se nemojte birokratizirati, nego sa narodom i u narod. Mi imamo najveći i najsvetiji poziv.

Delajte, sprejete vas hoćem, kadar se bo razpravljalo o osnovni šoli.

Radite gospodo, a kada Vam ja ustreham dodite uvek primicu vas rado i ništa neću bez vas preduzimati kada je u pitanju osnovna škola.

»Odista smo braća!«

Naposletku pri pozdravu i g. Ministar je bacio jedan vedar pogled po licima sviju članova i izvršio jednu konstataciju više: da smo bez obzira Srbi, Hrvati i Slovenci slični kako po fizionomiji, tako i po boji lica. Dakle, odista smo braća.

SPOMENICA UJU MINISTRU PROSVETE ST. RADIĆU.

Pri polasku je predsednik UJU predao i pismenu predstavku g. Ministru, koja glasi:

Br. 900. Beograd, 2/12 1925.

Gospodinu Ministru Prosvete.

Izvršni Odbor UJU imajući čast da Vam se, Gospodine Ministre, danas lično predstavi, smatra za svoju dužnost, da Vas, koristeći ovu priliku, upozna: prvo sa organizacijom UJU, drugo sa

svojim gledištem na buduću Zakon o Osnovnim Školama, i treće, sa našim mišljenjem o upravi i nadzoru nad osnovnim školama.

Ustanovitev UJU.

Godine 1920 od 18.—20. jula održan je u Beogradu I. Kongres celokupnog učiteljstva Kraljevine SHS. Tada su učitelji, svesni svoje velike uloge i dužnosti u životu našeg ujedinjenog naroda i svesni svojih staleških interesa, stvorili od svih dosadanih pokrajinskih organizacija jednu organizaciju: Udruženje Jugosloven. Učiteljstva sa sedištem u Beogradu.

Smoter UJU.

Udruženje je osnovano na jedinstvenoj osnovi sa širokim poljem rada u oblasnim poverenstvima (sekcijama) i sreskim učiteljskim društvima, a kao svoj glavni cilj je istaklo: da udruženom snagom svih učitelja naše Kraljevine radi na napretku osnovne nastave i narodnog prosvetavanja; da nastoji oko učvršćivanja duhovnog jedinstva svih delova našega naroda i štiti moralne i materijalne interese Učiteljstva.

Uprava UJU.

Udruženjem rukovodi Sivi Glavni Odbor u kojem ima 37 članova iz svih kraljeva kraljevine i svoj Izvršni Odbor u kojem su 12 članova iz Beograda.

Udruženje ima 5 oblasnih sekcija. — Poverenštava, koje imaju svoje posebne uprave i svoje organizacije sreskih učiteljskih društava organizovane u duhu pravila UJU.

Članstvo UJU.

U 1924.25. školskoj godini celokupna organizacija UJU ovako je stajila:

1. Poverenštvo — Beograd imalo je 128 sr. uč. dr. č. 6236, 2. Poverenštvo — Zagreb imalo je 55 sr. uč. dr. č. 2988, 3. Poverenštvo — Ljubljana imalo je 32 sr. uč. dr. č. 2683, 4. Poverenštvo — Sarajevo imalo je 26 sr. uč. dr. č. 751, 5. Poverenštvo — Split imalo je 12 sr. uč. dr. č. 745.

Što iznosi svega dve stotine pedeset i tri (253) sreska učiteljska društva sa 13.404 člana.

Dosedanje skupštine, kongresi i zahteve UJU.

Udruženje UJU na svojim glavnim Skupštinama, održanim u: Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani, Dubrovniku i Subotici istaklo je kao jednodušnu želju i zahtev:

Da se što pre donese zakon o osnovnim školama, koji bi vredeo za sve pokrajine.

Novi zakon imao bi u glavnome da zadovolji ove principe:

a) Da da jedinstvenu nastavu i program za celu državu.

b) Da obezbedi podizanje i održavanje osnovnih škola.

c) Da u delu privede obavezu nastavu u osnovnim školama i zajamči uredno pohađenje škole od strane đaka.

d) Da materijalno obezbedi učitelja i

e) Da pruži pravnu i moralnu zaštitu ličnosti učiteljevoj.

Specijalni povdarki.

Učiteljstvo smatra, da treba zadržati Oblasni i Sreski školski nadzor, koji bi vršili isključivo učitelji.

Položaj nadzornika mora biti stalan, da bi nadzornici mogli imati dovoljno autoriteta za vršenje svojih dužnosti.

Isto tako često pokretanje učitelja rđavo se odaziva na uspešan rad učiteljev u školi, mestu i okolini i želeći je da učitelj bude stalan po mestu službovanja od prvog dana svoje službe.

Molimo Vas, Gospodine Ministre, da izvolite primiti uverenje našeg osobitog uvažanja.

Predsednik Udru. Jug. Učiteljstva:

Petar Vuksanović.

Tajnik:

Jov. Miljević.

»Nar. Pr.«

poništiti, s tim da ministar uzme u obzir i ceni priliku tužiočevog razvrstavanja i akt Višeg školskog saveta u Ljubljani br. 16.080/22, koji je tužilac uz tužbu doneo.

Sa izloženog i na osnovu čl. 17. i 26. zakona o Državnom Savetu i Upravnim sudovima, u vezi sa čl. 52. uredbе o poslovnom redu u Drž. savetu i Uprav. sudovima i čl. 228. zakona o činov. grad. reda

presuđuje:

Da se rešenje poništi, o čemu se ovim izveštavaju kako tužilac, tako mi-

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Nemčije.

LEO PIBROVEC:

CENTRALNI PEDAGOŠKI ZAVOD ZA VZGOJO IN POUK V BERLINU.

Leta 1910. je bila v Brüsselu svetovna razstava, kjer je razvila pruska prosvetna uprava zelo nazorno sliko o svojem šolstvu. Ker je našlo to delo splošno priznanje, se je ob tej priliki porodila misel, to svojino ohraniti potom trajne razstave, ki bi se vedno izpopolnjevala. Ta problem se je pričel reševati in po raznih razvojnih fazah se je ustanovil ped. institut. Le-ta pa ni bila oblast z avtoritativno strukturo, temveč prosta organizacija, da se je lahko elastično gibala. V zvezi je bila z učiteljskimi društvi, s kulturnimi zavodi in zvezami, z raznimi oblastmi itd. Naloga zavoda je bila sledeča: zbirati domači in inozemski material, da se spozna razvoj vzgoje in pouka, to snov predočevati širšim krogom s pomočjo razstav, predavanj in učnih postopkov, obenem pa ta material raziskovalno obdelovati, v okviru zavodnega delokroga pa koristiti z nasveti tudi vsakemu posamezniku.

Ustanovitev in začetno vzdrževanje instituta je omogočila jubilejna ustanova za pouk in vzgojo, katere nositelji so: prusko prosvetno ministarstvo, pruska mesta, učiteljske organizacije in posamezni faktorji, od leta 1921. dalje pa podpirajo imenovani zavod tudi država sama, zvezne dežele in druge kulturne korporacije.

Zavod se deli na pet oddelkov.

1. **Ped. oddel.** Ta goji ped. vprašanja. Tekom 10 let je samo v Berlinu priredil nad 300 predavalnih serij in nad 100 učnih postopkov. Obravnaval je snov o mladinskem gibanju, o seksualni pedagogiki, o poklicnem posvetovanju, o otroških igrah, o zrelosti dobi, o državljski vzgoji itd. Izven Berlina pa je priredil ta oddelk v 24 drugih mestih 14-dnevne tečaje. V 66 mestih so obravnavali zastopniki tega oddelka problem o delovni šoli, v 33 krajih državno-meščansko vzgojo, v 14 pa domoznanstvo z vidika modernega pouka.

Splošne vesti.

— **Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša«** izide že v torek 22. t. m. radi Božića in opozarjamo vse dopisnike, da pravočasno vpošljejo rukopise.

— **»Surovost«**, tako edino primerno so se izrazili vsi, ki so čitali v nedeljskem »Slovincu« notico »Nenadna smrt«, v kateri se katoliški moralisti norčujejo iz prosvetnega šefa dr. D. Lončarja.

— **Nova italijanska šola.** V kratkem se ima otvoriti v Dubrovniku nova italijanska šola, dasi je tam komaj peščica italijanskih otrok. Povodom te vesti je poslalo dubrovniško meščanstvo prosvetnemu ministarstvu predstavko, v kateri zahteva, da se otvoritev te šole ne dovoli, ker zato ni nobene potrebe.

— **Članski izkazi za leto 1926.** Razposlali smo vsem predsednikom okrajnih učiteljskih društev članske izkaze, da jih izpolnijo in jih — razen enega izvoda, ki ga obdrži domače društvo — pošljejo do 1. januarja poverjenstvu. Ravnavati se je točno po navodilu, kakor je to označeno v tekstu izkazov. Predvsem povdarjamo točnost. Ako hočejo imeti red in točnost okrajna društva od poverjenstva, morajo to poznati tudi sama, da se ne bo zopet dogajalo, da moramo čakati po več mesecev, preden dobimo izkaze od posameznih društev.

UJU poverjenstvo Ljubljana.

— **Popravek.** Z ozirom na poročilo o obćnem zboru logaškega okrajnega

nistar s napomenom da će tužioću ministar izdati drugo rešenje u smislu savet-skih primedaba.

Taksu prema napom. 1. tar. br. 52. zakona o taksama ne plaća.

Sekretar. Predsednik Drž. saveta. P. Davidović s. r. Dr. M. Polićević s. r.

Podpisani urad potvrđuje pravilnost prepisa.

V.....

V okviru ped. oddelka postoji tudi posvetovalnica za mladinoznanstvo, ki poseduje instrumentarij za psihološki pouk in psihološka raziskovanja. V stiku s tem je poklicna posvetovalnica in posvetovalnica za mladinsko skrb.

2. **Razstavni oddel.** Ta vzdržuje trajno razstavo učil in prireja tudi potovalne razstave. Jugoslovenci, ki smo letos to razstavo obiskovali, smo bili iznenadeni zbog mnogoštevilnih, priprostitih in cenjenih učil. Razstavnj predmeti se dotikajo tudi sedanjega početnega pouka, pisave v delovni šoli, otroškega risanja in pravega oblačenja dece.

3. **Oddelak za slike.** Ta je obenem tudi urad za cenzuro filmov ter se peča z uporabo kina, s stenskim in ročnim slikami, zadnji čas pa tudi s poukom potom »radia«.

4. **Oddelak za umetnost.** Ta deluje na polju umetniške vzgoje in goji ljudsko umetnost. Zbira materijal in pospešuje z zgledi okus v šoli in doma.

5. **Inozemski oddel.** Ta išče zvez zunaj države, tako, da pride razvoj nemškega šolstva tudi v korist inozemske-mu, pred vsem nemškemu šolstvu.

Ped. institut izdaja list: »Das Pädagogische Zentralblatt«, ki prinaša orientacije o šolstvu, posebno o šolsko-organizačnih vprašanjih in šolsko-znanstveni literaturi. Zavod se trudi ostati v vseh šolsko-političnih vprašanjih nevtralen in stati nad dnevnimi ped. strujami. Biti hoče jedro vsega ped. pokreta.

S svojim kratkim poročilom sem pojasnil nalogo ped. instituta. Slovenci, ki smo se v Berlinu divili intenzivnemu delovanju tega zavoda, smo si želeli, da se tudi pri nas ustanovi tak zavod. V Mariboru se kažejo prvi obrisi. Zdravi se Ljubljana! Zdravite se posamezni okraji in skušajmo se približati tej novi nalogi. Od stopnje do stopnje!

Zavedajmo se svoje kulturne misije, depolitizirajmo šolsko, a ne stojimo. Vporabimo prosto energijo za svojo sveo nalogo, za boj v tekmi na ped. polju. Ta boj nai zruši vsa malenkostna nesporazumljenja med tovariši, ker naš cilj je visok in vzvišen nad priprosto vsakdanjostjo.

Vojna leta se morajo šteti!

(Važna razsodba Državnega Sveta.)

Po znani kraljevi uredbi je bivši višji šolski svet vstet vojna leta vsem učiteljskim abiturijentom in abiturijentkam, ki po maturi niso radi vojne službe ali vojnih razmer mogli nastopiti službe.

Ministrstvo je sedaj zavračalo in odrekalo upravičenost všteti teh vojnih let učiteljem v prečanskim krajih, ker je stala tudi Glavna Kontrola na tem stalištu.

Sedaj je Državni Svet izdal razsodbo, da se mora všteti ta službena doba vsem, ki jim je višji šolski svet priznal to dobo.

Tov. Burja je bil tako prijazen in nam je poslal tozadevno razsodbo.

Ker je mnogo tovarišev pri tem vprašanju prizadetih, jim svetujemo, da vložijo vnovič prošnjo za všteti te službenih let in popravo rešenja v tem zmišlu na ministarstvo prosvete. Svoji prošnji (v dvojniku) naj prilože dvoje overovljenih prepisov rešenj, dvoje overovljenih prepisov odluka višjega šolskega sveta, s katerim jim je vstet to službena doba in dvoje overovljenih prepisov razsodbe Državnega sveta od tov. Burje. V to svrhu lahko pošljejo vsi prepise razsodbe Državnega Sveta tov. Burji, ki bo gotovo toliko prijazen, da bo dal prepise overoviti po tamošnjem šolskem upraviteljstvu in jih potem vrnil interesentom. (Priložite znamke!)

V to svrhu prinašamo prepis razsodbe, ki se glasi:

Državni svet

kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

Br. 34.678

25. septembra 1925. god.

Beograd.

U ime

Njegovog Veličanstva Aleksandra I.

kralja Srba, Hrvata i Slovenaca

Državni svet.

U svom I. odeljenju sastavljenom od predsednika Državnog saveta dr. Mihaela Polićevića, kao predsednika, dr. Jovana Bogdanova, Ivana Škarije, Dimitrija Popovića i Stevana Pešića, kao članova i II. sekretara P. Davidovića uzeo je u razmatranje tužbu L. B. učitelja protivu rešenja ministra prosvete od 3. marta 1924. god. O. N. br. 11.392 što mu je prilikom razvrstavanja do 1. septembra 1923 god. priznato samo 4 god. službe u mestu da mu je priznato 6 god. i 10 mes. službe pa je, proučivši kako tužbu, rešenje i ostala akta, tako i odgovor ministrov na tužbu, poslao pismom od 27. septembra 1924. god. br. 50.607 našao, da rešenje nemože ostati u snazi, jer tužilac nije razvrstan na osnovu svih dokumenata, koji su od uticaja na njegovo razvrstavanje. S toga se rešenje ima

PODPIRAJTE PROSVETNI SKLAD!

➡ Če niste za Miklavža, obdarujte na božićnici otroke s knjigami iz založbe Učiteljske tiskarne! ➡

dobrohotna koleginja, ki nikomur ni delala krivice, pač pa je radodarna njena roka marsikomu pomagala iz sile. Mirna in tiha je živel sama za šolo. Če pa je nanesla prilika, je bila v družbi dobre volje in šegava. Kogar se je oklenila, tisti si je moral biti svest, da mu je dobrohotna tovarišica. In ravno med tovarišicami je imela mnogo prijateljic, ki so jo v bolnici redno obiskovale in jo tolažile. Pogreba se je dne 7. decembra udeležila veliko tovarišic in tovarišev, ki so ji izkazali zadnjo čast in ji izročili zadnji pozdrav. — **Hermína Breindl** je bila rojena 17. aprila 1884 v Čmureku kot hči železniškega inženirja, ki pa je kmalu umrl. Mati vdova se je preselila s hčerko Hermíno k svojemu očetu, pokojnemu vadniškemu učitelju Grkmanu v Ljubljano, kjer je obiskovala šolo in maturirala na učiteljsko dne 30. septembra 1903. Usposobljenostni izpit je napravila 12. maja 1906. Službovala je v Ljubljani, Višnjigori, Toplicah pri Zagorju, v Šmarju in zadnjih 14 let v Litiji. — Pokojni Hermíni niso rojenice natrosile cvetja. Imela je bolno mater, ki je bila dolga leta priklenjena na bolniško postelj. Da ustreže njeni prošnji, je blaga Hermína tedensko romala v Ljubljano in morala igrati na klavirju. Stregla je z ljubeznijo bolni materi in z igranjem tolažila njeno bolešč. Ni čuda torej, da je bila Hermína večkrat otožna, saj so njene misli uhajale k bolni materi, ki jo je z vsem srcem ljubila. Po njeni smrti je Hermína snovala več načrtov za bodočnost. Neizprosna smrt je prekinila vse načrte. Komaj je začela živeti samostojno življenje, že jo je pograbil smrt. Vsi, ki so jo poznali, jo bodo ohranili v lepem spominu. Spavaj mirno spanje!

— **Težko pričakovani Robinson Crusoe**, doslej najboljše slovenska izdaja, v moštovski prireditvi Vladimira Levstika, je dotiskan in izide te dni. Cena je v primeri z obsegom skrajno nizka in znaša 28 Din za nevezan, 32 Din za vezan izvod, po pošti 3 Din več. Naročila sprejema že zdaj založništvo Kleinmayr & Bamberg, družba z o. z. v Ljubljani, od 16. t. m. dalje se bo dobila knjiga po vseh boljših knjigarnah. Priporočamo jo kar najtopleje za božična in novoletna darila!

— **Peovski odsek »Grafika«** v Ljubljani priredi v ponedeljek 21. decembra 1925 v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu koncert pod vodstvom g. profesorja Gröbminga in s sodelovanjem muzike dravske divizije oblasti pod vodstvom g. dr. Čerina. Cene: sedeži 20, 15, 13, 12, 10 Din; stojišča na balkonu po 5 Din. Začetek točno ob 8. zvečer. Spored: 1. pl. Zajc: »Čurčica mala«. V. Vodopivec »Da veš!«. E. Adamič »Ljubica vstani!«. A. Hajdrih »Cerkvica«. V. Vodopivec »Na poljani«. E. Adamič »Lucipeter ban«. — Odmor. Oton Nicolai: Uvertura k operi »Vesele žene windsorske«. Svira muzika Dravske divizije. E. Grieg: Landkjending (Nova zemlja). Moški zbor z bariton-solom in orkestrom. Bariton poje g. I. Sekula.

— **Kosmos učila**: Kdor želi prospekt o mehaniki, naj niše poni na šolsko upravitelstvo oziroma Učiteljski konvikt v Cerkilah pri Kranju.

— **Zahvala**. Povodom mojega odlikovanja z redom sv. Save V. vrste dne 7. t. m. v Novem mestu, mi je Učiteljsko društvo za novomeški okraj skazovalo toliko pozornosti in dobrot, da sem bil ganjen v dno duše. Vsem se pristožno zahvaljujem, posebno pa sreskemu referentu g. Dav. Matku, ki mi je z lepim nagovorom pripeljal red in g. nadučitelju Fr. Hočevanju, ki je na hubezniv način skrbel zame, vozeč me zaradi posledice s sanmi iz kraja v kraj. Bog stoterno plati! — Novo mesto (Kandija), 14. decembra 1925. — **Janko Leban**.

— **Ročni zemljevid: »Celjska Kotlina, Spodnje slovensko Posavje«**. V založbi agilnega društva Učiteljski dom v Mariboru je pravkar izšel kot četrti delni ročni zemljevid Mariborskega okrožja Celjska kotlina, Spodnje slovensko Posavje. V merilu 1:150.000, risal Slavoj Dimnik, tisk in litografija Mariborske tiskarne. Zemljevid je izvršen v osmih barvah in nam zelo plastično prikazuje ves označeni teren, je odlično delo ter kaže lep napredek risarja in tehnične izvršitve domačega litografskega podjetja. Kakor na vseh dosedanjih Dimnikovih zemljevidih so tudi tu razvidni kraji s šolami, župniji, cerkve, gradovi, razvaline, industrijske naprave itd. Novost je falski daljnovod na Trbovlje in Zidani most, projektirani kanal na Krškem polju, že-

leznica iz Rajhenburga v nove premo-govnike pri Reštanju, najnovejše okrajne ceste, zlasti pa nove oblasti in sreske meje, ki so se prav v teh krajih zelo izpremenile. Zemljevid obsega ozemlje Celjskega, Šmarskega, Laškega, Brežiškega in deloma tudi Krškega sresa. Pri pregledovanju in dopolnjevanju tega zemljevida je pohvalno sodelovalo učitelstvo nad 30 šol in srezov ter pripomoglo z nekaterimi važnimi podatki, ki še niso bili doslej še nikjer navedeni. Zemljevid je pred natisom pregledal znani slovenski strokovnjak, ki je zlasti pohvalno povdarjal sodelovanje učitelstva. Ta zemljevid je bil med učitelstvom teh krajev težko pričakovan ter bo vrlo služil kot pripomoček pri domoznanskem pouku. Založništvo ga je že razposlalo vsem označenim šolam navedenih srezov v upogled ter ga bo oddajalo pri direktnih naročilih za ceno 7.50 Din komad. Toplo priporočamo.

— **Naj pošljete še ostali šolski upravitelji in upraviteljice seznam prosvetnih društev, knjižnic, gospodarskih in glasbenih društev, ki ga še dosedaj niso poslali, da bo seznam celoten.**

— **Poslujte se frankirane dopisnice**, ki je bila priložena ceniku knjig in pošljite seznam prosvetnih društev in knjižnic v vašem šolskem okolišu ali pa negativno poročilo, če ni takih društev.

Učiteljski pravnik.

— **Š Teoretični izpiti za II. in III. kategorijo** po točki 1., čl. 245. uradniškega zakona. Pravilnik je razglašen v prilogi »Služb. Nov.« št. 232 z dne 10. oktobra 1925, s katerim dnem je tudi uveljavljen. Po čl. 3. se polagajo izpiti na vseh gimnazijah. Obseg izpitov in ostale formalnosti prinaša »Uradni list«.

— **Š Overovljenje železniških legitimacij za leto 1926**. Legitimacije za nižnjo železniško vožnjo državnih uradnikov in oficirjev za leto 1926. se bodo potrdjevale pri onih uradih, pri katerih bodo dotični uradniki na službovanju dne 1. januarja 1926. Upokojeenci pa dobe legitimacije pri uradih, pri katerih prejemaajo pokojnino.

— **Š Izplačevanje pokojnin v inozemstvu**. Pravilnik, ki ga je izdala generalna direkcija državnega računovodstva, določa med drugim tudi, da morajo politične oblasti vsakega upokojenca, kateri dobi potni list, veljaven dalj kot 3 mesece, prijaviti oni blagajni, kjer se mu pokojnina izplačuje, da mu nadaljnje izplačevanje pokojninskih prejemkov ustavi. Tak upokojenec je dolžan zaprositi pri finančnem ministrstvu, da se mu pokojnina izplačuje v inozemstvu. Prošnji je priložiti: 1. domovinski list; 2. overovljen prepis dekreta o odmerjeni pokojnini in 3. potrdilo o že izplačanih pokojninskih prejemkih (do kdaj in pri kateri blagajni). Prošnja in prilogo je treba kolkovati in oddati pri velikem županu pristojne oblasti. Ker nekateri uradi sedaj izdajajo potne liste, veljavne za 6 mesecev naj upokojeenci vedno izrečno naprosijo, da naj se veljavnost glasi največ za 3 mesece, ker se jim drugače pokojnina ustavi in nastanejo za nje velike neprilike.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Učiteljska Samopomoč**. Za spremembo v U. S. se je prišlo več tovarišev in tovarišic že pred leti, precej pa v l. 1924/25., ki pa do danes še niso splošni vseh pogojev za sprejem. Po prijavi jim je društvena uprava poslala očitnice z zabilježninami zneski za sprejemne pristojbine. Dokler ne dobi društvo teh zneskov, toliko časa nimajo do priglasencev nikakih obveznosti. V teh dneh dobe vsi priglasenci ponovno opozorilo, da poravnajo sprejemne pristojbine. Kdor v 30 dneh ne bo nakazal denarja ali pismeno obvestil društvene uprave, tega se bo črtalo iz imenika društvenih priglasen-

cev. Velike važnosti je za starejše člane, ki so se prijavili v zadnjih mesecih (do konca avgusta 1925), da se odzovejo takoj našemu vabilu, ker bi se njih poznejše priglasbe sploh ne upoštevalo. — **g Učit. Samopomoč** ima danes 1709 članov, posmrtnina znaša 8545 Din.

— **g Članom Učiteljske Samopomoči**. V 46. številki »Učit. Tovarisa« sem sporočil članom »U. S.«, da pričakuje društvena blagajna od njih znesek 30.000 Din. V zadnjih 14 dneh je bil vključen znesek okrog 19.000 Din, torej niti dve tretjini vsega dolga. Ker je pa zadnja tretjina mnogo težja od že vplačanih dveh, skrbite, da bo v prihodnjih 14 dneh, tudi zadnja — večja — tretjina poravnana! Ne prenašajte dolgov v novo leto! — Članske prispevke nakazujte vedno z zadnjo položnico. Pred več meseci razposlane položnice izkazujejo manjše zneske, zato pa ne upoštevajte zadnjih smrtnih slučajev. To naj upoštevajo zlasti zamudniki z večjimi zneski. Današnja posmrtnina znaša 8545 Din. Društvena uprava mora imeti denar, da dedičem takoj izplača pripadajoči znesek. Društveni odbor bo vsakega izključil, kdor ne bo o pravem času poravnal svojih obveznosti. Društvena uprava se nadeja, da ta klic ne bo ostal »glas vpijočega v puščavi«. Prosimo!

— **g Obvesi jo Učiteljskega konvikta**. Vsem članom »Kosmosa«. Učila za mehaniko, elektrotehniko in optiko, katera naročite z našim posredovanjem, nam daje društvo Kosmos po isti ceni kot svojim članom in šolam. 2 Marki, ki sta k cenam priračunani, sta za poštnino. Zato naročajte ta učila le potom našega društva, ker dobite po isti ceni, obenem pa imamo za posredovanje 20%, ki se vam ne pripoznavajo.

Na zemljevide Kamniških planin nikar ne pozabljajte! Cena 7.50 Din.

Svoji k svojim! Konces. z o. b. n. a. t. l. je P. Vrankar, Ljubljana, Gledališka ulica št. 7, dovoljuje Učit. konviktu 20% provizije od vsakega klienta, ki se izkaže z našo izkaznico. Uraduje od 9.—12. in od 14.—17. ure.

Manufaktura Kos, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23, Celovška cesta 62, Srednja vas, priznava 3% odbitka naročnikom in 3% provizije Učit. konviktu. Kdor prvi naroči, naj nam sporoči, če ga blago zadovoljuje.

Šolske lekarne že jako povoljno funkcionirajo. Šolski odri se zahvaljujejo za dobavo, ker lahko zdravijo vročico, ranjeni tamburaši bi zadnji hip odpovedali, da nima šola rešilnih obvez takoj pri roki.

Smreke — se sedaj najlažje spravljajo iz gozdov, zlasti v hribovitih pokrajinah.

— **g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani**. Tovariš Josip Lapajne, konviktov predsednik iz Cerkel pri Kranju, je poslal 500 Din kot prebitek igre, ki jo je priredila mladina tamošnje šole na Miklavžev dan. »Ne le z besedami, z dejanji uveljavlja to«. Lapajne svoje misli: »In ostale šole? Z opazko: »Da bi že skoro stal prepotrebni dom«, pošilja učiteljski par Alojziji in Emiliji Voglar z Vidma ob Savi 2 obveznici 7% državnega invest. posojila z 2 zapadlimi kuponoma, skupaj 207 Din. Tovariš Gojmir Aparnik od istotam daruje društvu 2 obveznici s 4 zapadlimi kuponoma, skupaj 214 Din. Članarino po 10 Din so še plačali z Vidma: tov. Janko Knapič, nadučitelj v pok., tovarišici Ljudmila Gomilškova in Vika Svetkova ter tov. Ivan Pavlovič. Živelj Videmčani! Tovariš Karel Štravs iz Dol. Logatca je naroval društvu 2 obveznici drž. invest. posojila, skupaj 200 Din z opombo: »Kar imam, to dam«. Upravitelstvo šole Reteče nad Škofjo Loko kot prebitek igre na Miklavžev večer 30 Din. Tovariš Luka Jelenc, ravnatelj v pok. v Ljubljani, vplačal članrino 10 Din. Vsem darovalcem in darovalkam zahvala! Z današnjim izkazom znašajo vse letošnji prispevki že 12.410 Din.

— **g Brezobrestno posojilo so nadalje darovali tovariši(ice)**: Josipina Smoletova iz Št. Janža 250 Din, Joško Zalar in Anda Bevk-Bavdekova iz Metlike, vsak po 100 Din. Stanka Višnerjeva z Dvora 250 Din, Marija Kepic-Piškurjeva Cerkle-Noví Sad 250 Din. Neimenovan 250 Din z dostavkom: »Zahvale ni treba! Naj rodi dober sad!« Simon Fišer Sv. Peter na Medvedjem selu

25 Din, Alojziji Voglar z Vidma 50 Din in Fran Rant iz Šmartna pri Krnju 250 Din. Stanko Legat, šol. upravitelj v Ljubljani, 50 Din, str. učiteljice na l. dekliški meščanski šoli v Ljubljani: Palmira Fajdigeva 250 Din, Ivanka Kalinova 125 Din, Marija Palmetova 50 Din, Helena Potočnikova 50 Din in Marija Sodnikova 100 Din. Tov. Marija Bernikova iz Domžal 125 Din. Vsa doslej darovana brezobrestna posojila znašajo 13.654.50 Din. Iskrena hvala! — Josip Kobal, blagajnik.

— **g Učiteljski dom v Mariboru**. Članarina: Učiteljsko društvo za marenberški okraj 355 Din; Učiteljsko društvo za ormoški okraj 530 Din. Darila: Učiteljsko društvo za marenberški okraj 120 Din namesto potnine tov. ravnatelju Humeku o priliki njegovega predavanja pri društvenem zborovanju; isto društvo 50 Din namestu venca na grob umrlemu tovarišu J. Štiberju; Joško Bizjak, šolski upravitelj v Celju 250 Din (brezobrestno posojilo »Učit. konviktu« v Ljubljani podaril »Učit. domu« v Mariboru); tovariš Šerbec poslal 100 Din kot del čistega dobička iz koncerta, ki sta ga priredila salonski orkester in pevsko društvo v Slovenjgradcu in pri katerem je sodelovalo v velikem številu učitelstvo. To je prvi takšen dar, ki ga je dobil U. D. od prireditve, pri kateri je sodelovalo učitelstvo. Drugi takšen dar v znesku 100 Din je poslala osnovna šola v Vitanju od prireditve na Miklavžev večer! Tako je prav! Pri delu za druge ne pozabimo samih sebe! Tovariši in tovarišice! Posnemajte vrle Slovenjgradčane in Vitanjčane! Živelj darovalci! Iskrena hvala! — M. Kožuh, blagajnik.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjižarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

— **k Palček Potep**, pravljica igra v treh dejanjih. Spisal A. Pajmč. — V založbi »Svete Vojske« v Ljubljani je izšla kot prvi zvezek nove serije protialkoholne knjižnice mladinska igra, ki bo vsem knjižnicam in otroškim odrom zelo dobrodošla.

Vsečina: Ubogemu dečku je srce zahrepenelo po sreči, po kraljestvu palčkov. Po dolgem iskanju ga najde v globokem gozdu ter prosi palčke za sprejem. Ti ga pa nočejo sprejeti kar tako ter ga povprašujejo in preiskujejo, ali je za kraljestvo palčkov res sposoben. Največja ovira je pa preiskava zdravnika palčkov, ki ugotovi »sumljivo utripanje srca«, »bakren nos« — posledica uživanja alkohola — ter črne zobe — vsled kajenja. Ker pa deček obljubi, da bo v bodoče vse to opustil, ga sprejmejo medse in mu dajo ime Potep. Ta dogodek skupno s kraljevsko proslavo slovesno praznujejo. Čarodej Lom, ki je nameraval pri pojedini med vodo in mleko pomešati tudi alkohol, dobi zasluženo plačilo in pride v dosmrtno ječo. »Zlatoper, naš kralj naj živi! Kralju alkoholu pa smrt! Smrt, smrt!« odmeva od vseh strani.

Igra je zelo posrečena, kjer so jo igrali, so dosegli prav lepe uspehe in je ne morejo prehyaliti. V resnici: igrica je tako otroško priprosta, pa vendar tako nepriljubeno vzgojna, da tudi na odraslega človeka ne more ostati brez vpliva.

Igro toplo priporočamo vsem društvom, posebno mladinskim knjižnicam in odrom. Stane 5 dinarjev ter se naroča pri »Sveti Vojski« Ljubljana, Poljanjski nasip 10 ter v Učiteljski knjižarni.

— **k Dr. Ljudevit Pivko, Proti Avstriji. VII. Rame ob rameu, Druga knjiga: Informatorij**. Maribor 1925. Založil Klub dobrovoljcev v Mariboru.

Pravkar je izšla iz tiska 7. knjiga velikega dr. Pivkovega spisa »Proti Avstriji«. Ta zvezek obsega 120 strani, 1 karto in 11 slik. Prinašamo pregled v celoti: Trije koloni, tri dekleta. — Kobariška tajnost. — Sumljiv Alpin. — Dezertir Herz. — Avstrijski narednik. — Franz Kreuz na Rombonu in pri Sv. Luciji. — 24. oktobra 1917. — Kreuz na novem poslu. — Obred pri 33. polku. — Mazzenaus Mazzantur. — Obratun po vojni. — Batalion iz Padule. — Znaki bližnjega razpada. Avstrija je »kaput«. — Boljševiki. — Izvidniška služba v maju 1918. — Kaj pravi Mate? — Snov za Vidmarjevo »Jugoslavijo«. — Zveze z domačim svetom. — Bilo bi odveč govoriti o sami knjigi in jo še posebej priporočati, opozarjamo samo, da so dr. Pivkove knjige, ki se še vse dobe na knjižnem trgu oziroma pri založništvu, priporočljivo darilo, zlasti moškim, ki so se udeležili vojne. Sežite po njih, ker so zdravo in od začetka do konca zanimivo čtivo!

— **k Jos. Jurčič: Zbrani spisi**, druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. IV. zvezek. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1925. 453 strani. Cena broš. knjigi 72 Din, v celo platno vezani

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so valdar točno izčrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuku Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 8-25, a brzojavni naslov Argus

Kupite za šolarske knjižnice mladinske knjige iz založbe Učiteljske tiskarne!